

„Laat deze drinkbeker van mij voorbij gaan“

En een weinig voortgegaan zijnde, viel hij op zijn aangezicht, biddende en zeggende: Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van mij voorbijgaan; doch niet gelijk ik wil, maar gelijk Gij wilt. Matth. 26: 39.

Bij het indenken van het lijden des Heeren misleidt ons zoo licht een begripelijk misverstand. Een misverstand, hierin bestaande, dat de Christus in onze geestelijke schatting, wel bezien, te hoog staat, om in den eigenlijken zin voor de uitwendige smart gevoelig te zijn geweest.

Reeds in het gewone leven bespeert ge telkens wat ook onder menschen de wilskracht en de zelfbeheersching tegen de lichaamspijn vernag. Zie maar het sterk sprekend verschil tusschen een kind en den volwassen man. Het kind kan door het instrument nauwelijks even worden aangeraakt, of het gilt het uit van pijn, terwijl de volwassen man veelal zich zelf beheerscht, en vaak zonder een traan te laten, een gevoelige operatie ondergaat. Zelfs merkt ge gedurig verschil in dit opzicht tusschen den eenvoudigen burger, en een hooger geplaatst persoon. Een eenvoudig persoon geeft allicht aan zijn geraakt gevoel toe, en uit een kreet van smart, terwijl omgekeerd iemand van gevoelige wilskracht zich zelf inhoudt en beheerscht. En nog sterker is dit steeds uitgekomen bij de martelaren en martelaresen. Hoe bitter men deze hielden en heldinnen des geloofs ook gekweld en gepijnigd heeft, niet alroos, maar in den regel toch, triumfeerden ook deze over hun smart. Soms leken zij bijna geheel onaanmerkelijk voor heilzaam lijden.

De indruk, hierdoor verkregen, dat wie geestelijk hoog staat, het gevoel van pijn zoo weet te beheerschen, dat 't ten slotte met onaanvaardelijkheid gelijk staat, heeft er nu maar al te vaak toe geleid, om nu ook onzen Heiland in zijn bitter lijden voor te stellen, als groep toch eigenlijk de lichaamspijn smart hem ternauwernood aan, en als stond hij te hoog, om er door overmeesterd te worden. Zelfs neigt men er dan toe, om het eigenlijke lijden van den Man van Smarte minder in wat zijn lichaam leed, te zoeken, dan wel in de demonische aanvellingen, waaraan hij onder zijn lijden ten prooi was.

Juist hiergegen komt nu het lijden van den Christus in Gethsemane getuigen. Er ligt toch in dit lijden in Gethsemane iets, dat in veler voorstelling van den Heiland niet past. Of men toch wil of niet, Gethsemane laat bij velen vaak den indruk achter, alsof er, zij 't niet allen eerbiedig genoeg, iets zwaks in Jezus' houding was.

Tot daver had Jezus zelf, keer op keer, zijn komend lijden, tot zelfs den kruisdood, in klare taal aan zijn discipelen voorged. En zoo dikwijls Jezus dit deed, viel er nimmer enige smartelijke aandoening in Jezus te bespeuren. Wel bij zijn discipelen, die 't uitriepen: Heer, dit zal u gecinas geschieden. Maar niet bij Jezus zelf, die veler zijn discipelen over zulk een klaagtoon bestraft. Het was voor Jezus bijna iets demonisch, dat er zulk protest tegen zijn lijden van den kant der discipelen opkwam.

De profetie van eenen her had 't voorspeld, dat de Messias de Man van smarte zou zijn. Zelf had Jezus die profetie en overgenomen en herhaald. Steeds verkeerde Jezus derhalve onder den indruk, dat hem een bitter einde te wachten stond, maar zonder dat hij 't betuigen hiervan ooit een toon van droefte over Jezus lippen was gekomen.

Doch vergelijk daarmee nu Gethsemane, en het is immers alsof dat hooge zielebestaan Jezus hier voor een ogenblik begaf.

Zóover zelfs scheen Jezus hierbij in te zinken, dat bange droefte hem beving, dat verschromt kring kwam, en dat hij behoefte er aan gevoelde, om door zijn drieluik een ogenblik verlaten te worden. Zelfs verzonk Jezus in zulk een innerlijke worsteling, dat een engel des Heeren hem moest ondersteunen. En wat ons onder dit alles nog het meest bevreemdt en raadselachtig aandoet, is, dat in Gethsemane zelf de bede over zijn lippen kwam: „Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker voorbij gaan“.

Zelfs voor een martelaar, die op 't ogenblik, dat zijn leven bedreigd werd, zoo smeeke, zou zulk een bede twiifel aan zijn hoogen moed doen doen opkomen. Hoeveel te meer bevreemdt dan zulk een bede niet bij onzen Heiland.

„Mijn Vader“ is de teederste uiting, waarmee de Christus zijn God kan aanspreken, en die dan ook in het Evangelie zoo zelden voorkomt. En nu wordt de vraag gesteld, of zijn kruisdood, of zijn dragen van den vloek, of de vergieting van zijn bloed voor de redding der geloovigen, wel noodzakelijk is; of het niet ook zonder zijn kruis zou kunnen verlopen: en zoo dat kon en mogelijk was, of zijn lieve Vader hem dan dit bittere lijden dat hij tegenging, niet sparen kon.

Nu haat het niet, of we hier al overheen lezen. Het waren in Gethsemane vooral zoo donkere ogenblikken die Jezus doordeede. Elk woord dat over Jezus lippen in dien hoed kwam, kwam op uit het diepst zijner ziel.

Gaan we nu in die bede: Vader, laat deze drinkbeker van mij voorbijgaan! tot op den diepsten grond in, dan komt het klaarlijk uit, dat in die bede Jezus menselijke natuur sprak. En ook blijkt hieruit, dat juist er het lijden voor Calvaria en Pilatus, op den weg naar Golgotha, en aan het Kruis aanving, die menselijke natuur tot haar volste uitdrukking is gekomen. Wie alleen op Jezus Goddelijke natuur zag, kon 't niet voorstellen, dat 't lijden voor den Christus slechts een schijn van lijden had, maar iets was dat hem in zijn innerlijk waren onaangetroffen. En dit nu juist zou het roeroffer alle waarachtige betekenis ontnemen hebben. Wat Golgotha ons brengen zou, kon niet zijn een schijnvertoning van hemelsche majesteit, het moest het vleeschgeworden Woord zijn, dat met volkomen menscheleke aandoenlijkheid het lijden onderging. Zoo eerst, en zoo alleen, zou in den Kruisdood het roeroffer voor zijn volk zijn gebracht.

Juist aan deze noodzakelijkheid nu ontleent Gethsemane zijn geheel eigenaardige betekenis.

Hier toch in Gethsemane was het, dat 't den Christus te moede werd, alsof zijn menscheleke natuur door zijn Goddelijke Zoonerschap werd losgelaten. Tusschen den Zoon Gods en den Zoon des Menschen was een Goddelijk verband gelegd, maar dat men toch niet voorbij zie, hoe dit verband dan eens strenger dan

lousser wezen kan. Als Jezus hongerde, werkte zijn menscheleke, en niet zijn Goddelijke natuur. Die bezwoer veler den honger, zoodat Jezus vijf weken achtereen, zonder spijze bleef in de woestijn. Zoo waren er dan ogenblikken in Jezus leven, dat het Goddelijk hi in hem alle menscheleke aandoenlijkheid geheel te boven kwam. Maar evenzo waren er geheel andere ogenblikken, waarin de behoefte, de zwakheid van zijn menscheleke natuur, aan zichzelf overleefde, hem beheerschte. Dit gaf merkbaar onderscheid. De één maal bezwoer en bedwong zijn heilig ik alle besef van menscheleke leed, maar evenzo waren er anderzijds ogenblikken, dat de menscheleke natuur in Jezus sterk spreken ging. En dit nu juist greep 't sterker plaats in Gethsemane. Onder het afbidden van den kruisdood was het de menscheleke natuur van Jezus, die als van den Geest losgelaten, tot uiting kwam.

Dit nu was niet een betooning van gebrek aan geloofsmoed en wilskracht, maar veler een uiterste spanning, waardoor de Allesas, heen moest worstelen, om als onze plaatsverwanger den zoen voor eeuwig te weeg te brengen.

Het kon niet zijn een Goddelijk hoogheid, voor ons intrad. Om ons wezenlijk den zoen te brengen, moest het de Zoon des menschen zijn, die door den Zoon Gods aangenomen, het lijden leed, in al zijn bitterheid, en als mensch ten slotte er onder besweek, om alleen door Goddelijke beschikking het wege te boven te komen, en zoo het heil in de vergiffenis te doen doorbreken.

Het was niet de Zoon Gods, in onderscheiding van den Zoon des menschen, maar de Zoon Gods, die zich in den Zoon der menschen als 't ware vermeerde en vernietigde, die als de Man van Smarte, ons de redding zou aanbrengen.

Vandaar dat Gethsemane aan Golgotha moest voortgaan. Zonder Gethsemane zou Golgotha ons nimmer den vrede door het bloed des Kruis hebben aangebracht.

De mensch in Jezus moest tot de bede komen: „Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat dit lijden van mij voorbijgaan“, opdat de Zoon Gods voor ons 't ranssen zou kunnen opdragen.

Dr. A. K.

Amsterdam, 24 Maart 1916.

Dat, naar thans publiek bekend is gemaakt, de bevredigingscommissie inzake het lager onderwijs tot een eenparig voorstel aan de Regeering is gekomen, is zeker een oorzaak tot dankbaarheid en biddt goede hoop, dat dit voorstel als vrucht van gemeen overleg, ook in de Staten-Generaal met instemming van alle partijen zal worden aangenomen. Natuurlijk kan een eenzijdig oordeel over deze voorstellen eerst geveld worden, wanneer de arbeid der Commissie publiek is gemaakt. Maar het feit, dat ook de vertegenwoordigers der Christelijke partijen hun handteekening onder deze voorstellen hebben geplaatst, doet ons vertrouwen, dat de vrede op eerlijke voorwaarden zal kunnen gesloten worden. En mochten deze voorstellen in de Staten-Generaal worden aangenomen en daarmede een einde worden gemaakt aan den politiekele schoolstrijd, die reeds al te lang ons volk verdeeld heeft, dan zouden we ons daarin van harte verheugen, niet alleen om de financiële winst, die daardoor voor de Christelijke school zou voortvloeien, maar vooral ten wille van ons volk zelf, dat bovenal in deze ernstige tijden wel noodig heeft, dat het gevoel van zijn nationale eenheid sterker tot uiting komt.

Te meer betreuren we het daarom, dat nog een deze voorstellen bekend gemaakt zijn, thans reeds van liberale zijde de voorstelling gegeven wordt, dat men nu ja noodgedwongen met deze pacificatie zal medegaan, maar niet omdat men eindelijk het goed recht van het bijzonder onderwijs heeft ingezien en daarom aan de stuitende bevoorschieting van het neutraal onderwijs een einde wil maken, maar omdat men zich ter wille van de Grondwetshandhaving deze opoffering getroosten wil. Alsof het geld, dat aan de bijzondere school zal geschonken worden, niet uit de Staatskas, maar uit de particuliere beurs dezer liberale heeren zou moeten komen!

In de pas gehouden openbare vergadering van de Vrijzinnige Kiesvereniging Vooruitgang te Amsterdam verklaarde eerst Prof. Eerdmans: „Het zal ons heel wat geld kosten, omdat wij het bijzonder onderwijs zullen moeten bekostigen op denzelfden voet als het openbaar onderwijs. Het wordt een opoffering van onzen kant, ten opzichte van het onderwijs, waardoor wij niet beter zullen worden“. Ook de volgende spreker, de heer Otto, al nam hij een hooger standpunt in, zijde toch, „dat wij met het tot standkomen der onderwijs-pacificatie veel opofferen“. En eindelijk, ook de voorzitter der vergadering, Mr. Kappeyne van de Copello, sprak tot tweemaal toe van de „belangrijke geldelijke offers“, die de liberale partij zou moeten brengen en die hij bereid was toe te staan, niet omdat hij voor de zaak van de vrijheid van het onderwijs iets voelde, maar alleen omdat daardoor een beter en zuiverder partijverhouding in de Kamer zou kunnen komen.

Met het oog op zulke uitlatingen zou men kunnen vragen, of het „moede“ van de pacificatie er zoo niet afgaat. Feit is, dat de voorstanders van het Christelijk onderwijs jaren lang de kosten van hun Christelijke school geheel uit eigen beurs konden betalen, en dan bovendien in de belasting „belangrijke geldelijke offers“ konden opbrengen om de openbare scholen te onderhouden, die alleen door de liberalen vaak kosteloos gebruikt werden. Tegen dat onrecht ging ons protest, en dat onrecht was ook de oorzaak van de voortdurende verbittering in het land. Daarom boopten we dat eindelijk dit onrecht, ons aangedaan, was ingezien, en daarom als eisch van billijkheid en recht de Staat gelijkelijk betalen zou voor openbaar en bijzonder onderwijs, en daarmede een eind zou komen aan het onrecht, dat aan een deel der burgers extra zware lasten om hun religieuze overtuiging werden opgelegd. En in plaats hiervan, komen deze liberale heeren te

Amsterdam klagen over de geldelijke offers die zij voortaan zullen te betalen hebben, alsof de Staatskas hun privaat eigendom was, een offer, dat zij brengen zullen niet ter wille van ons goed recht, maar alleen uit andere, politieke oogmerken. De een om het algemeen stemrecht er door te halen, de ander om de meer vooruitstrevende en meer conservatieve in het parlement te splitsen.

En nog bedenkelijker is, wat de heer Otto tot troost van deze klagende heeren zeggen kwam. „Nu we eenmaal een subsidieel voor het bijzonder onderwijs hebben dat zoo fataal slecht is, is het beter te trachten den anderen oever van het moeras te bereiken, dan er in te blijven zitten. Het moet er toe komen, dat de Staat invloed heeft op de bijzondere school en dat is in de toekomst niet tegen te houden, wanneer de pacificatie er komt“.

Een schotel lidenmoes wil men ons dus geven, maar alleen om daarvoor als prijs terug te ontvangen het verlies van de vrijheid en onafhankelijkheid van onze christelijke school. De subsidie zal desnoods verdubbeld worden, maar alleen omdat dan zeker weet, dat de Staat u zal kunnen voorschrijven, hoe ge uw school hebt in te richten.

Natuurlijk zijn dit slechts enkele stemmen en we weten, dat er onder de liberalen zijn die anders en nobeler denken. Maar toch is het goed op zulke stemmen acht te geven. Ook als de vrede gesloten wordt, zal het caveat consules het wachtwoord moeten blijven. De zilveren koorde mag geen strop voor onze christelijke school worden.

Onze Militairen.

De last, dien de mobilisatie op onze militairen legt, is voor hen verre van gemakkelijk te dragen. Vooral nu de mobilisatie reeds bijna twee jaar duurt en er nog geen einde aan te zien is, gaat die last al zwaarder drukken. We weten wel, dat het niet anders kan en dat ons volk nog dankbaar mag wezen, dat geen zwaard kruis op ons werd gelegd, maar het is toch te begrijpen, dat er bitter geklaagd wordt en de moedeeloosheid zich van menig hart dreigt meester te maken. Hoe menigen werd nu al bijna twee jaar lang aan zijn gezin onttrokken, zag zijn handel of nering schade lijden of moest zijn studie afbreken. En al waardeeren we, dat de Regeering zooveel mogelijk door verloven aan de bezwaren tegemoet kwam, zoolang de militaire dienst voortduurt, houdt ook dit lijden aan.

Een lijden, dat in bijzondere mate onze zonen uit christelijke huizen treft, want voor hen vooral is deze dienst in het leger een ware beproeving. Klacht op klacht moeten we dan ook telkens hooren over betogen in het leger hun zedelijk gevoel kwekt of ingaat tegen hun diepste religieuze overtuiging. Het barbaarsche vloeken dat sommige officieren en onderofficieren zich maar niet kunnen afwennen; de spot, die met hen gedreven wordt door hun makers en hooggeplaatsten, wanneer ze als finen bekend staan; de ruwe en zedeloze praat, die ze moeten aanhooren in de cantine en op de slaapzalen; dat alles maakt het leven in de kazernen of forten, op het veld of in barakken voor menig Christelijk jongman tot een hel. Natuurlijk is de toestand niet overal even erg; er zijn officieren, die een uitnemend voorbeeld geven, en ook gelukt het vaak door zelf bestiet op te treden en kloek voor zijn overtuiging uit te komen, anderen eerbied af te dwingen en aan spottigheid en zedeloosheid gepaard een einde te maken. Maar wie zijn er te lusteren legt, wanneer hij met onze christelijke militairen in aanraking komt, weet toch, dat zulke gevallen eer uitzondering dan regel zijn. Voor zwakke karakters schuilt er een onzeggelijk gevaar in, om mee te huilen met de wolven in het bosch. En wie dat niet wil en protestert, ondervindt, dat nog steeds als regel geldt, dat wie een discipel van Jezus wil zijn, ook het kruis heeft te dragen.

Nu ligt in zulke feiten zeker een ontzagelijke aanklacht tegen onze Nederlandsche volk. We heeten een Christelijke natie. Wanneer men het waagt van het toenemend paganisme en van de ontkenning van ons volk te spreken, wordt men als een zwartliker uitgekregen. Maar neem de werkelijkheid, sla het leven van ons volk ga, zoals het in ons leger zich openbaart, en vraag dan aan wie ge maar wilt, of in dat leger van een heerschen van den christelijken geest nog iets te hespeuren valt. Er zijn christenen onder de officieren en de manschappen, maar ze tellen niet mee en voelen zich in het leger als het Thebaasche legioen in het heidense leger van Rome's keizers.

Daarom kan er niet genoeg op aangedrongen, dat onze Christelijke gezinnen toch alles zullen doen wat ze kunnen om op plaatsen, waar militairen ingekwartierd zijn, hun huizen voor onze Christelijke militairen open te zetten. Dat geschiedt reeds op menige plaats. Wanneer Zondags een militair in de Kerk is gekomen, wordt hij bij het uitgaan opgewacht, meegenomen en aan den disch genoodigd. En meer dan een voorbeeld is ons bekend, hoe gezegend dat gewerkt heeft. Het was alsof men plotseling uit den ongeestelijken dampkring der kazernes werd overgeplaatst in een weldadige Christelijke atmosfeer, waar de liefde van Christus het hart verkwikte, het geloof weer versterkt werd en de wankelende voet voor verder afglijden werd bewaard. Maar juist omdat we weten, hoe uitnemend de omgang in zulk een Christelijk gezin werkt, dringen we er nogmaals op aan, dat toch ieder, die herte tot de gelegenheid is, de hand naar onze militairen zal uitsteken. Een militair Tehuis is uitstekend, maar een Christelijk gezin blijft toch het beste, wat

men onzen militairen bieden kan. Daar alleen vinden ze terug, wat ze missen, wanneer ze ver zijn van hun eigen tehuis.

Ook wat de Sabbathviering betreft, zij men daarom niet te streng. Natuurlijk mag niet noodeloos op Zondag gereisd worden, en wanneer verlof kan gekregen worden van Zaterdag tot Maandag, moet hierom worden gevraagd. Maar nu, we willen aannemen om militaire redenen, dat vaak onmogelijk is en de keuze dus zoo staat of dat men geheel verstoken wordt van de gelegenheid om naar huis te gaan of dat men op Zondagavond weer moet keeren, vergeet men niet, hoe een Zondag in een geestdoodende atmosfeer doorgebracht te midden van ongelooftige kamers, zonder dat men vaak zelfs de gelegenheid heeft om een goede predikatie bij te wonen, voor het geestelijk leven wel allernadeelst werken moet. Natuurlijk oordeelen we daarom in dit Sabbathsvraagstuk niemand. Wie in zijn conscientie overtuigd is, dat het reizen op Zondag in elk geval zonde is, mag het niet doen, want tegen zijn conscientie ingaan mag niemand. Maar evenmin mag men hierin een ander oordeelen wiens conscientie hem wel vrijheid vergunt om onder zulke omstandigheden op Zondag te reizen. De Sabbath is om den mensch en niet de mensch om den Sabbath. Toen David met zijn manschappen vluchtte voor Saul, heeft hij van de toonbrooden gegeten, die hem niet geoorloofd waren te eten noch ook hun, die met hem waren, maar den priesteren alleen. En Christus zelf heeft op dat voorbeeld gewezen, om de Pharizee te bestraffen, die toen de discipelen van Christus op den Sabbath honger hadden en aen begonnen te plakken en te eten, zoo scherp tot Hem zeiden: „Ziet, uwe discipelen doen, wat niet geoorloofd is te doen op den Sabbath“. En indien dit voorbeeld van David in Christus oog tot genoegzame verontschuldiging strekte, toen zijn discipelen uit honger van het lichaam deden wat anders op den Sabbath niet geoorloofd was te doen, zou hetzelfde dan niet evenzeer gelden, waar het geldt honger naar de liefde en omgang van het eigen gezin, honger naar een christelijken rustdag in hun eigen huis doorgebracht, honger naar de prediking van het Woord Gods? Zou ook in zulk een geval Christus niet zeggen tot degenen, die den staf breken over hen, die doen wat op den Sabbath niet geoorloofd is te doen: „Zoo zij geweten hadt wat het zegt, ik wil barbaartigheid en niet offerande, gij zoudt de onschuldigen niet veroordeeld hebben.“ (Matth. 12: 1-7).

Het wereldbeeld der Christelijke Kerk.

Voor de Vrijzinnig-godsdienstige studentenvereniging te Groningen trad de bekende Dr. Louis A. Bahler op om een rede te houden over het wereldbeeld van het kerkelijk Christendom. Volgens het verslag van deze rede in de Nieuwe Rotterdammer, kwam Dr. Bahler er tegen op, dat het Christendom der Kerk nog altoos geocentrisch is, d.w.z. geloof, dat alles om de aarde draait en om den mensch die aarde. Indien Dr. Bahler hiermede bedoelt, dat het „kerkelijk Christendom“ nog altoos zoo gelooft, dat al de sterren en planeten om de aarde draaien en de aarde astronomisch het middelpunt van het heelal zou zijn, dan kunnen we hem troosten met de verzekering, dat deze voorstelling een dwaasheid is, want officieel heeft onze Protestantische Kerk zich over dit astronomische vraagstuk nooit uitgelaten en zeker is dit ook niet de overtuiging van de meerderheid der orthodoxen, die tegen het zoogenoemde Kopernikaansche stelsel geen enkel bezwaar hebben. Geheel anders staat de zaak echter, wanneer Dr. Bahler bedoelt, dat volgens de orthodoxie onze aarde geestelijk het middelpunt is van het heelal, want dat leert ons de Schrift zeker uitdrukkelijk, maar dit heeft met de astronomie en haar wetenschappelijke resultaten niets te maken. Wat Dr. Bahler nu inplaats van dit volgens hem verouderde en onwetenschappelijke wereldbeeld van het kerkelijk Christendom stellen wil, moge hij in zijn eigen woorden zeggen: „Wil het officiële christendom in zijn kosmologie eenigszins met zijn tijd mee, dan behoort het van geocentrisch (d.w.z. dat de aarde het middelpunt is) in elk geval heliocentrisch (d.w.z. dat de zon het middelpunt is) te worden“. Dr. Bahler kan gerust zijn: het officiële christendom is in zooverre reeds lang heliocentrisch, dat het aanneemt, dat de zon wel niet het middelpunt van het heelal, maar dan toch van ons planeteelstelsel is. Maar wat Dr. Bahler eigenlijk wil, is iets geheel anders, want er volgt op: „Alles draait om de zon in stofteijk opricht (soms ook de vaste sterren)“, noot van de red.) wij moeten in de zon ook ons geestelijk middelpunt aanschouwen“. Hierbij nu begint het ons te schemeren, want hoe de zon, die een brandende bol is, waarop zelfs geen leven kan gevonden worden, het geestelijk middelpunt voor ons zou zijn, is ons onverklaarbaar. En nog zondeliger is wat er op volgt: „Is een dood christendom ver achter bij den stand der hedendaagsche sterrenkunde; een levend christendom snelt de hedendaagsche astronomie vooruit en aanschouwt met het geloofs oog werelden van levende wezens waar geen telescoop nog iets ontdekt heeft. In het huis des Heelals van onzen Avlader moeten nog andere planeten dan onze Aarde woonsteden van menscheden zijn“.

Het is Dr. Bahler waarschijnlijk onbekend, dat Alfred Russel Wallace, een der beroendste sterrekundigen uit Engeland, in zijn *Man's place in the Universe* juist op grond van wetenschappelijke onderzoekin-

gen tot het resultaat kwam, dat alleen onze aarde geschikt was om door menschen bewoond te worden en dat hij, die zelf een aanhanger was van de evolutietheorie van Darwin, daarom de voorstelling afwees alsof in het heelal meerdere werelden zouden gevonden worden bewoond door menschen.

Dr. Bahler zal misschien antwoorden, dat hij het levende christendom dan ook opwekte om de hedendaagsche astronomie, die blijkbaar op dit punt nog wat achterlijk is, vooruit te snellen.

Het „officiële christendom“, zoodis Dr. Bahler het noemt, wat zijn taak beschiedener op. Het geloof niet aan de fantasiebeelden van de astronomie van dilettanten geleerden. Het neemt rustig de resultaten aan, waartoe streng wetenschappelijke onderzoekingen van degelijke geleerden op astronomisch gebied geleid hebben. En het laat gaarne de zon als „geestelijk middelpunt van het heelal“ en de „vele werelden met levende wezens bewoond“, waar nog geen telescoop ooit iets van ontdekt heeft, aan de „intuïtieve astronomie“ van dit „vrijzinnig christendom“ over.

Het studiefonds der Vrije Universiteit.

Dat niet alle studenten die aan de Vrije Universiteit willen studeren, dat uit eigen middelen kunnen doen, spreekt wel van zelf. Vandaar dat al spoedig een studiefonds is opgericht, waaraan indertijd vooral Prof. de Hartog zijn kracht gewijd heeft, ten einde deze hulpbehoevende studenten financieel te steunen. Toch reiken de inkomsten van dit studiefonds de latere jaren lang niet meer toe om de stijgende uitgaven te dekken, en elk jaar verscheen dan ook op de rekening van de Vrije Universiteit een vrij hooge uitgave onder den post „studiefonds“, die soms meer dan fl. 6500 beliep. Wat dus feitelijk zeggen wilde, dat het geld, dat door collecte en contributie inkam voor de Vrije Universiteit, voor dit doel gebruikt moest worden. Iets waar we natuurlijk heeren Directeuren allerminst een verwijt van maken, want het was voor hen eenmaal te hard gelag om jongelui van goeden aanleg, die aan de Vrije Universiteit wilden studeren, af te wijzen, alleen omdat het studiefonds niet genoeg opleverde, maar een toestand, die toch op den duur in een oordeelgehouding niet bestendig mocht worden, en vooral niet nu de balans van de Vrije Universiteit zelf reeds een tekort van meer dan fl. 17000 aanwees.

Oud-studenten der Vrije Universiteit hebben daarom een Vereniging opgericht, en deze vereniging, die nog pas een jaar aan 't werk is, kon over 't afgeloopen jaar reeds een bijdrage van f. 1000 voor het studiefonds storten.

Lid van deze vereniging kunnen alleen oud-studenten der Vrije Universiteit worden, maar ze hebben reeds op tal van plaatsen hulpverenigingen opgericht, wier leden in den regel bestaan uit jongelieden en jongedochters, die bij leden of begunstigers der Vereniging voor H. O. wekelijks een kleine bijdrage innen. Zulke hulpverenigingen zijn reeds opgericht te Amsterdam, Delft, den Haag, Leiden, Schiedam, Utrecht en Vlaardingen. Ook in Amersfoort, St. Anna-Parochie, Axel, Bussum, Berlikum en op tal van andere plaatsen worden contributies voor dit doel verzameld.

Vrucht van al dezen arbeid is nu reeds, dat over het afgeloopen jaar het tekort op het studiefonds met fl. 2600 slonk. Maar hoe belangrijk deze vooruitgang is, toch mag niet gerust, voordat dit gehele tekort van de rekening der Vrije Universiteit verdwijnt. En met wat liefde en energie kan dit best. Als onze oud-studenten er allen maar hun schouders onder zetten, kan het studiefonds een volgend jaar zichzelf bedruipen en behoeft het niet meer om hulp aan te kloppen bij Directeuren, die zelf krap genoeg zitten.

De kinderen des Verbonds.

XXVI.

Al staat het dus historisch vast, dat de bestrijding van den kinderdoop niet alleen er zelfs niet in de eerste plaats opkwam uit eerbied voor de Heilige Schrift, die „den kinderdoop niet leert“, maar veeleer uit een geheel verkeerde beschouwing van de doopgenade, uit een verzwakking van de erkende bij de kinderen en uit een beperking van de genade van Christus tot de volwassenen alleen, toch dient, voordat we op de gronden, door de Gereformeerde Kerk voor den kinderdoop aangevoerd, nader ingaan, eerst het beroep te worden wegelegd, dat de tegenstanders van den kinderdoop op het Nieuwe Testament doen en waarmede zij hun in den grond onscriptuurlijke gevoelen trachten te bedekken.

Dat in het Nieuwe Testament een rechtstreeksch en uitdrukkelijk bevel van Christus niet te vinden is om kinderen te doopen, is juist. Zelfs kan verder worden gegaan en moet aan de bestrijders van den kinderdoop worden toegestemd, dat in het bevel, dat Christus aan zijn Apostelen gaf om te doopen, niet aan kleine kinderen, maar alleen aan volwassenen is gedacht. In Matth. 28: 19 beveelt Christus zijn Apostelen eerst de volleveren te onderwijzen of, gelijk het mischien juist vertaald wordt, hen tot zijn discipelen te maken, en daarna wordt gezegd, dat de Apostelen degenen, die aldus onderwezen waren, moesten doopen in den naam des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes. Aan den doop moest dus onderwijzing voorafgaan, en daar onderwijzing alleen bij volwassenen of kinderen op ouderen leeftijd mogelijk is, maar niet bij onmondige kinderen, is hieraan den doop van kleine kinderen ook niet gedacht. Men doet eerlijker en oprechter,

dit rondweg te gekunstelde excusen kinderdoop zoodis onze vaders En evensoo sta 16, want Christus predikt het Evangelium en laat er daal hebben en worden. Dat den doop het met dit geloof geloof, een ge der Apostelen kend worden. I staat toch zo gaande: „pred nauweste verba

Maar hoe st kinderdoop deze beide plaats toch behoef u uitspraken van even in te zie noch voor nog kan worden a tus, gelijk ge hier de instell ten daarbij a schreven, hoe mocht bedien uitspraken bes geen sprake. I elast te doop wie geloofd za zalig sal wor valt de nadr doopen, wat e lang voor d oord, die word geleed, gelie te brngt het mischie kunnen worde want het o word in het sluitend gebi ren in tegens den. Matth. i instelling van om de pred langer tot d heel de wer heidenen, en wordt nu ge degenen, die Christus gewp en hebben bekeerlingen. Het: gaat h het Evangelie alle volkeren, tus hier aa over den do daarom allee verstaan. Of hier geen a schrijft, hoe doop bedie den ernding stende wer keren. En v Christus hie ons gelid, e wezen is, e worden, het aangenomen mag worde hebben de gehouden, i is dat nog dingsarbeid, volwassenen gegroeld, i kind den word bedie nog altoos wassene we wezen te z te hebben van Christ regel te st van den do wel het be 16: 16, w loofd zal

Voor vol wassene n worden. n den, dat d en dat i kwam, vo Christus i wezen, z hartige l et die gezeg Mij komer der heme getuigenis bij wie va kan wezen len gaan, der heme hetgeen f niet op mede dus geen in d tegen der

Vo is hart Haastem De En nu Ook 2 p. 63—4 van het andere o Hoofd